CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

miejsce na naklejkę

PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z FILOZOFII

POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **kwiecień 2020 r.**
CZAS PRACY: **180 minut**
LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

NOWA FORMUŁA

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron (zadania 1–17). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

MFI-R1_1P

Więcej materiałów na lern.one

Układ graficzny
© CKE 2015

Na podstawie tekstu i własnej wiedzy wykonaj polecenia. Nie cytuj tekstu.

Erich Fromm
Ucieczka od wolności

Egzystencja ludzka zaczyna się wtedy, kiedy niedobór działania przez instynkty przekracza pewien punkt; kiedy dostosowanie do przyrody traci charakter przymusu, a sposób działania przestaje być utrwalony w mechanizmach dziedziczenia. Innymi słowy, *egzystencja ludzka i wolność są od początku nierozłączne*. Słowo *wolność* jest użyte tu nie w sensie pozytywnym, *wolność do*, lecz w sensie negatywnym, *wolność od*, a mianowicie wolność od instynktownie zdeterminowanego działania.

Wolność w omawianym właśnie sensie jest darem dwuznacznym. Człowiek […] brnie poprzez różnego rodzaju niebezpieczeństwa i lęki wynikłe z owego braku wyposażenia w instynkt. A jednak ta zupełna bezradność człowieka jest fundamentem, na którym opiera się cały jego dalszy rozwój; *biologiczna słabość człowieka warunkuje kulturę ludzką*. […] W miejsce z góry określonej instynktownej akcji człowiek musi rozważyć w swym umyśle różne możliwe sposoby działania; zaczyna myśleć. Zmienia swoją rolę w przyrodzie z czysto biernej adaptacji na czynną; zaczyna wytwarzać. Wynajduje narzędzia, a opanowując w ten sposób przyrodę, coraz bardziej się od niej oddala. Zyskuje mglistą świadomość swojej odrębności – a raczej odrębności swojej grupy – tego, że nie jest tożsamy z przyrodą. Świta mu tragizm jego losu: być częścią natury, a zarazem przekraczać ją. […]

Biblijny mit o wygnaniu człowieka z raju jest szczególnie wymownym przedstawieniem podstawowej relacji człowieka i wolności. […] Akt nieposłuszeństwa jako akt wolności jest początkiem rozumu. Mit mówi też o dalszych następstwach pierwszego aktu wolności. Naruszona została pierwotna harmonia między człowiekiem a naturą. […] Człowiek oddzielił się od przyrody, stając się jednostką zrobił pierwszy krok w kierunku uczłowieczenia. Dokonał pierwszego aktu wolności. Mit akcentuje spowodowane tym aktem cierpienia. Przekroczenie natury, wyobcowanie się od niej i od drugiej ludzkiej istoty sprawia, że człowiek staje nagi i zawstydzony. Jest sam i jest wolny, lecz zarazem bezsilny i przerażony. […]

Wolność od nie jest identyczna z pozytywną wolnością, z *wolnością do*. Wyłanianie się człowieka z przyrody jest procesem długotrwałym; człowiek pozostaje w dużej mierze związany ze światem, z którego wyszedł […]. Owe pierwotne więzi hamują pełny rozwój człowieka; stają na drodze rozwoju jego rozumu i zdolności krytycznych […]. Istnieje jednak jeszcze drugi aspekt. Owo utożsamienie z przyrodą, klanem czy religią daje jednostce poczucie bezpieczeństwa. […] Może cierpieć głód i ucisk, lecz nie cierpi najgorszej z mąk – zupełnego osamotnienia i zwątpienia.

[…] W rzeczywistości dzieje ludzkości to wieczna walka i zmaganie. Każdy krok w stronę indywiduacji przynosił ludziom nowe zagrożenie. Raz rozluźnione więzi pierwotne nie dadzą się naprawić. Nie ma powrotu do utraconego raju. Istnieje tylko jedno możliwe, twórcze rozwiązanie dla złączenia zindywidualizowanego człowieka ze światem: aktywna solidarność z wszystkimi ludźmi, spontaniczna działalność, miłość i praca, dzięki którym człowiek zjednoczy się na nowo ze światem, już nie z pomocą pierwotnych więzi, lecz jako wolna i niezależna jednostka.

Erich Fromm, *Ucieczka od wolności,* przeł. Olga i Andrzej Ziemilscy, Warszawa 1997, s. 47–51.

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 1. (0–1)

Wyjaśnij, na czym polega *egzystencja* opisana w 1. akapicie tekstu Ericha Fromma.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–2)

Porównaj zawarte w tekście rozumienie egzystencji według Ericha Fromma z rozumieniem egzystencji według Jeana-Paula Sartre'a. Wskaż jedno podobieństwo oraz jedną różnicę pomiędzy tymi dwoma rozumieniami egzystencji.

Podobieństwo: .....

.....

.....

Różnica: .....

.....

.....

Zadanie 3. (0–2)

Wyjaśnij, na czym polega wolność w sensie negatywnym, a na czym polega wolność w sensie pozytywnym.

Wolność w sensie negatywnym: .....

.....

.....

Wolność w sensie pozytywnym: .....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 4. (0–1)

Wyjaśnij sens użytego przez Ericha Fromma sformułowania, że wolność *jest darem dwuznacznym*.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0–1)

Wyjaśnij, dlaczego według Ericha Fromma „biologiczna słabość człowieka warunkuje kulturę ludzką”.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–1)

Przedstaw podstawową funkcję kultury w ujęciu Zygmunta Freuda.

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–3)

Wyjaśnij, co głosi dualizm psychofizyczny. Czy jest on konsekwencją stwierdzenia Fromma, że do losu człowieka należy *być częścią natury, a zarazem przekraczać ją*? Odpowiedz na pytanie i podaj uzasadnienie swojej odpowiedzi.

Definicja dualizmu psychofizycznego: .....

.....

Odpowiedź na pytanie: .....

Uzasadnienie odpowiedzi: .....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 8. (0–2)

a) Spośród podanych A–D wybierz i zaznacz kierunek filozoficzny, dla którego charakterystyczne są rozważania na temat egzystencji człowieka.

A. egzystencjalizm

B. fenomenologia

C. neopozytywizm

D. sceptycyzm

b) Do kierunku wybranego w podpunkcie a) dobierz jego przedstawicieli spośród podanych A–G.

A. Albert Camus

B. René Descartes

C. Wilhelm Dilthey

D. Edmund Husserl

E. Søren Kierkegaard

F. Moritz Schlick

G. Sekstus Empiryk

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 9. (0–2)

Wyjaśnij, jak rozumieli czas i przestrzeń Izaak Newton oraz Immanuel Kant.

Koncepcja Izaaka Newtona: .....

.....

.....

.....

Koncepcja Immanuela Kanta: .....

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–1)

Podaj treść zasady racji dostatecznej G.W. Leibniza.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0–2)

Uzupełnij tabelę dotyczącą sporu o uniwersalia.

Nazwa kierunku filozoficznego	Teza	Przedstawiciel
		Platon
Umiarkowany realizm pojęciowy		
	Istnieją nazwy ogólne, ale w żaden sposób nie istnieją pozajęzykowe i pozaumysłowe przedmioty ogólne.	

Zadanie 12. (0–1)

Z poniższych określeń Boga wybierz to, którym posługiwał się św. Anzelm z Canterbury w swoim dowodzie zawartym w *Proslogionie*.

A. Pierwszy nieporuszony poruszyciel.

B. Umysł kierujący rzeczami do celu.

C. To, ponad co nie może być pomyślane nic większego.

D. Przyczyna samego siebie.

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 13. (0–1)

Wyjaśnij, czym jest Lewiatan według Thomasa Hobbesa.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14. (0–1)

Thomas Hobbes jest reprezentantem teorii umowy społecznej. Spośród wymienionych poniżej filozofów zaznacz tych, którzy reprezentowali tę teorię.

A. Platon

B. św. Augustyn

C. Jan Jakub Rousseau

D. Georg Wilhelm Friedrich Hegel

E. John Rawl

Zadanie 15. (0–2)

Przeczytaj poniższy ciąg definicji.

Człowiek jest to istota społeczna. Istota społeczna jest to istota żyjąca w społeczeństwie. Istota żyjąca w społeczeństwie jest to człowiek lub inne zwierzę stadne.

a) Nazwij błąd logiczny występujący w powyższym ciągu definicji.

.....

.....

b) Wyjaśnij, na czym polega nazwany błąd.

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 16. (0–2)

Wiedząc, iż formalnie poprawne wnioskowanie dedukcyjne to takie, w którym koniecznie jest tak, że jeżeli wszystkie przesłanki są prawdziwe, to prawdziwy jest również wniosek, oceń prawdziwość poniższych twierdzeń. Zaznacz P, jeśli twierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

W formalnie poprawnym wnioskowaniu dedukcyjnym,

1.	jeżeli każda przesłanka jest prawdziwa, to wniosek jest prawdziwy.	**P**	**F**
2.	jeżeli wniosek jest fałszywy, to przynajmniej jedna przesłanka jest fałszywa.	**P**	**F**
3.	jeżeli przynajmniej jedna przesłanka jest fałszywa, to wniosek jest fałszywy.	**P**	**F**
4.	jeżeli wniosek jest fałszywy, to każda przesłanka jest fałszywa.	**P**	**F**

Więcej materiałów na lern.one

Zadanie 17. (0–25)

Napisz wypracowanie na jeden z poniższych tematów.

Temat 1. Według G.W. Leibniza „żyjemy w najlepszym z możliwych światów". Czy zgadzasz się z tym twierdzeniem? Rozważ problem i uzasadnij swoje stanowisko, odwołując się do wybranych przez siebie poglądów filozoficznych. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

Temat 2. Na portyku świątyni w Delfach widnieje napis: „Poznaj samego siebie". Czy poznanie samego siebie jest warunkiem osiągnięcia szczęścia? Rozważ problem i uzasadnij swoje stanowisko, odwołując się do wybranych przez siebie poglądów filozoficznych. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

WYPRACOWANIE

na temat nr ……

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

Więcej materiałów na lern.one

BRUDNOPIS *(nie podlega ocenie)*

Więcej materiałów na lern.one